

เทศน์เช้า วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรมเพื่อความร่วมเย็นเป็นสุขนะ ฟังธรรมเพื่อให้หัวใจเบิกบาน เพราะเราเป็นสาวก สาวกะ ผู้ได้ยินได้ฟัง ถ้าไม่ได้ยินได้ฟังนะ หลวงปู่มั่นท่านพยายามชวนชวายของท่าน แต่ท่านมีกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระปัจเจกพุทธเจ้า ถ้าเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าตรัสรู้เอง แต่สั่งสอนโดยบัญญัติไว้ เพราะปัญญาไม่กว้างขวางเท่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ ตรัสรู้เองโดยชอบ ตรัสรู้เอง แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เห็นไหม นี่สาวก สาวกะ ได้ยินได้ฟัง แม้แต่หลวงปู่มั่นท่านปรารณาพุทธภูมิมา ท่านประพฤติปฏิบัติไปด้วยแรงปรารณาอันนั้น ด้วยบุญญาธิการอันนั้น เวลาพิจารณาไปแล้วมันไม่เข้าสู่อริยสัจ มันเข้าสู่การเพิ่มอำนาจวาสนาบารมี คือเพิ่มฉานสมาบัติ เพิ่มอำนาจวาสนา เพิ่มให้กำลังจิตแก่กล้าขึ้น จนท่านต้องลาพระโพธิสัตว์ ลาพุทธภูมิ

พอลาพุทธภูมิแล้ว ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนกัน ผู้ที่มีบุญญาธิการ เห็นไหม ทำขนาดไหน มันจะเพิ่มส่งเสริมบุญญาธิการเป็นพระโพธิสัตว์ เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปกายภาคหน้า ท่านลาพระโพธิสัตว์นะ ท่านลาความจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อให้บรรลุธรรมในชาตินี้ ถ้าบรรลุธรรมในชาตินี้ นี้ผู้ที่มีปัญญาสูงส่ง ผู้ที่อำนาจวาสนาบารมี เวลาประพฤติปฏิบัติมาจะต้องวางเพื่อเข้าสู่มัชฌิมาปฏิปทา

เราเป็นสาวก สาวกะ เราเป็นพุทธบริษัท บริษัท ๔ เห็นไหม บริษัท ๔ นี้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสิกา อุบาสิกา เราเป็นอุบาสิกา อุบาสิกา เราพยายามจะชวนชวายของเราอยู่ ถ้ายังชวนชวายของเราอยู่ การชวนชวายของเรา เราอยู่กับโลก แต่อยู่กับโลก จิตใจของเราเกิดมาอยู่กับโลก อยู่กับ

โลกมันก็เพลินไปกับโลก เพราะสิ่งนี้มันจับต้องได้ สิ่งนี้มันรับรู้ได้ สิ่งนี้เป็นที่พึ่งอาศัยของเรา เราก็เพลิดเพลินไปกับเขา ทั้งๆ ที่สิ่งนั้นเป็นยาพิษ

ยาพิษเพราะเวลามันกินเข้าไป มันจับต้องเข้าไปแล้วมันมีแต่ความเจ็บปวดแสบร้อน นี่ทั้งๆ ที่อาศัยมัน ดุสิตุน้ำสี น้ำที่สะอาดบริสุทธิ์มันก็น้ำกลั่นนั่นนะ น้ำมันก็มีเชื้อโรคของมัน น้ำสะอาดบริสุทธิ์ขนาดไหน ถ้าสะอาดบริสุทธิ์ขนาดไหนมันก็มีเชื้อโรคของมันทั้งนั้นแหละ เชื้อสิ่งที่เป็นสารจุลินทรีย์ต่างๆ มันต้องมีของมัน

นี่ก็เหมือนกัน นี่ว่าสิ่งที่เป็นโลกๆ ใด ถ้าสิ่งที่เป็นโลกๆ ที่เราพึ่งธรรมเราพึ่งเพื่อเหตุนี้ไง พึ่งธรรมเพื่อให้มีสติ มีปัญญา ให้มีสติปัญญา เห็นใหม่ สิ่งที่เราใช้เราสอย เราเกิดกับโลก เราอยู่กับโลก แต่มันซ่อนอยู่ด้วยธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาอีก ๔๕ ปี นี่สุภาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่สิ้นกิเลสแล้วแต่ยังมีชีวิตอยู่ มันก็มีเหมือนกัน มันก็เหมือนมนุษย์นี้แหละ มันก็เหมือนคนนี่แหละ มันมีอารมณ์ความรู้สึกทั้งนั้นแหละ อารมณ์ความรู้สึกต่างๆ แต่ความรู้สึกโดยธรรม

โดยธรรม เห็นใหม่ นี่ภารา หเว ปัญจักขันธา จันท์เป็นภาระ เป็นภาระ เป็นผู้รับผิดชอบ เป็นผู้ดูแล เป็นผู้สั่งสอน ไอ้พวกเรานี้แหละถ้าไม่มีธรรมนี่จันฆมาร จันท์นี้เป็นมาร เจ็บปวดแสบร้อนนี้เป็นทุกข์เป็นยากไปหมด ความรู้สึกนึกคิดนี้ ให้อารมณ์ความรู้สึกความคิดนี้เป็นความทุกข์ไปหมด แต่ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติ พึ่งธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ไง พึ่งธรรมเพื่อเตือนสติ พอเตือนสติ เวลาเรามีสติปัญญานะ นี่กามสุขัลลิกานุโยค อตตกิลมถานุโยค ทางสองส่วนที่ไม่ควรเสพ มันตกไปขอบทั้งสองฝ่าย ฝ่ายสุขและฝ่ายทุกข์

ถ้าฝ่ายสุขและฝ่ายทุกข์ มัชฌิมาปฏิปทาเป็นอย่างไร? ถ้ามัชฌิมาปฏิปทาเราถึงมาถือศีลกัน เรามาประพฤติปฏิบัติเพื่อหาทางเอก มรรคโค มรรคโคทางอันเอก จิตที่มันจะเดินไปสู่มรรคสู่ผล ถ้าจิตนี้เดินไปสู่มรรคสู่ผล นี่พึ่งธรรมๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาแสดงธรรมไว้

“เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด เธออย่ามีอย่างอื่นเป็นที่พึ่งอีกเลย”

แล้วธรรมเป็นที่พึ่งเถิด เราก็อ่ากันโดยกิเลส ธรรมะเป็นธรรมชาติ สรรพสิ่งที่มีอยู่แล้ว สัจธรรมมันมีอยู่แล้ว สัจธรรมมีอยู่แล้วทำไมเดือดร้อนขนาดนี้? สัจธรรมที่มีอยู่แล้วทำไมปฏิบัติ

แล้วมันไม่ได้ผล เวลาเขาปฏิบัติกันทำไมเขาได้ผลของเขา เราก็ปฏิบัติของเราทำไมมันทุกข์มันยากขนาดนี้ ถ้ามันทุกข์มันยากขนาดนี้มันต้องมีสิ่งใดที่ขาดตกบกพร่องสิ ถ้ามีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง นี่ธรรมะมีอยู่แล้ว ธรรมะมันอยู่ที่ไหน? ธรรมะมันอยู่ที่ไหน? ธรรมะนะ นี่ศีล สมาธิ ปัญญา

ศีล สมาธิ ปัญญานะ เวลาหลวงตาท่านประพาศปฏิบัติของท่านขึ้นไป เวลาปัญญาโศดา บัดติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค อรหัตตมรรค พอมรรค ผล นี้อรหัตตมรรค สัมปยุตเข้าไป วิปยุตคายออก มรรค ๔ ผล ๔ เวลามันชำระล้างกันแล้ว ทั้งศีล ทั้งสมาธิ ทั้งปัญญา ทั้งกิเลส มันหมดสิ้นไปพร้อมกัน ปัญญาๆ ที่เราใช้กันอยู่นี้มันหมดสิ้นไป เพราะปัญญานี้ก็ต้องคิดขึ้นมาใช้ไหม? ปัญญานี้มันเกิดมาจากไหน? เกิดจากสมาธิ ถ้าไม่มีสมาธิ กิเลสทั้งนั้นแหละ

ถ้าไม่มีสมาธิ ไม่มีความเป็นกลางในหัวใจ มันเป็นโลกียปัญญา ปัญญาที่เกิดจากกิเลส ปัญญาที่เกิดจากความยึดมั่นถือมั่นของเรา ยึดมั่นถือมั่นนะ เวลาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกนี่เป็นธรรมๆ สิ่งนี่ที่เป็นธรรม เป็นธรรมโดยใครยึดมั่นถือมั่นล่ะ? เป็นธรรมโดยกิเลสที่รักษาแล้วมันว่าเป็นของมัน มันรู้มันเห็นของมัน แต่มันเป็นจริงไหม? ถ้ามันเป็นจริง คุณเวลานี้อุต ถ้าเกลียวมันไม่เหมือนกัน เกลียวหยาบเกลียวละเอียดใส่กันไม่ได้ เกลียวที่ไม่เป็นอันเดียวกันมันจะใส่เข้าไป ใส่ไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน กิเลสกับธรรมมันไม่เหมือนกัน พอกิเลสกับธรรมไม่เหมือนกัน กิเลสมันไปศึกษาธรรม กิเลสมันก็ไปยึดว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมๆ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติเพื่ออะไรล่ะ? ธรรมชาติเพราะมันมีอยู่แล้วไง เวลามันทำก็สัพเพพระมันก็เป็นธรรมไง จับพลัดจับผลูไปก็เป็นธรรมไง เป็นธรรมเพราะอะไร? ก็มันเป็นธรรมไง เพราะกิเลสของเรามันคิดไง กิเลสของเราคิด กิเลสของเราต้องการ กิเลสมันเป็นไปไง มันเป็นธรรมไหมล่ะ? มันไม่เป็นธรรม

นี่ไงธรรมะไม่ใช่ธรรมชาติ ธรรมะมันเกิดจากการกระทำของเรา เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพาศปฏิบัติขึ้นมา ศีล สมาธิ ปัญญา พอมันเริ่มก้าวเดิน นี่เวลากองขะนี่นะ เวลาเราจุดมันไม่ติดหรอก กองขะนี่จุดไม่ติดหรอก แต่ถ้ากองขะถ้ามันจุดไฟติดแล้วนะ มันจะเผาไหม้กองขะนั่นไปเรื่อยๆ ถ้าพูดถึงเราภาวนาของเรา ถ้าปัญญามันยังไม่ก้าวเดิน มันเป็นโลกียปัญญา คำว่าโลกียปัญญาคือปัญญาที่มันเกิดดับอยู่ที่ ที่มันรับรู้สึกอยู่นี้โลกียปัญญา เพราะมันเกิดจากสถานะของภาวสวะ ของภพ ของจิต

จิตมันมีอยู่ใช่ไหม? ความคิดมันเกิดจากไหนล่ะ? นี่ความคิดมันเกิดจากอากาศหรือ? สสารมันมีความคิดไม่ได้ แต่ว่าธาตุรู้ ธาตุสสารที่มีชีวิตมันคิดของมันได้ เพราะมันมีภวาสวะ มีภพ มันมีอารมณ์กระทบ พอใจไม่พอใจมันก็คิดของมัน พอคิดของมันนะ กิเลสกรรมะ กิเลสกรรมะ มันก็ว่าเป็นกรรมๆ มันก็ว่าพอใจของมัน พอคิดกรรมะเสร็จแล้วมันก็จบ นี่ความคิดมันเกิดดับ ถ้าความคิดเกิดดับ อย่างนี้จุดไม่ติด นี่กองขยะ กิเลสในหัวใจนี้จุดไม่ติด จุดไม่ได้เลย แต่ทำความสงบของใจเข้ามา ทำความสงบของใจเข้ามา ใจสงบบ่อยครั้งเข้า นี่หาสิ่งที่ว่าในกองขยะนั้น สิ่งใดที่มันติดไฟง่าย เราจะจุดขยะตรงนั้นให้มันลุกไหม้ขึ้นมา พอลุกไหม้ขึ้นมาแล้วมันจะเผาผลาญไปเรื่อยๆ เพราะไฟมันติดแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตมันสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้าจิตมันใช้ปัญญานะ มันเห็นปัญญาในอะไร? เห็นในกาย เห็นในเวทนา เห็นในจิต เห็นในธรรม ถ้ามันเห็นตามความเป็นจริงนะ ถ้าเห็นตามความเป็นจริงพอมันพิจารณาของมันไป เห็นตามความจริงคือจับต้องขึ้นมาได้มันยังจุดไม่ติด เห็นกายก็สัมผัสคลุกคลาน เวลาคิดอะไรขึ้นไปแล้ว

นี่ไง นี่พูดถึงเราเริ่มจะฝึกหัดนะ ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ แต่ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์นะ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ความคิดก็มีอยู่แล้วไง เวลาปัญญามันเกิดแล้วก็ดับ ดับแล้วก็สบาย สบาย นี่เวลามันตรึกในธรรมมันก็เป็นอย่างนั้นแหละ เราควาดบ้านเราก็สบายทั้งนั้นแหละ ควาดบ้านที่ไหน? เอาขยะไปกองไว้ข้างนอก แล้วเดี๋ยวเขามาเก็บไปกองไว้

นี่ผลของวิภูฏะไง ถ้าพูดถึงเอาขยะไปกองไว้ข้างนอกมันก็พ้นจากเราไปใช่ไหม? แต่นี่ว่าความรู้สึกนึกคิด กิเลสกวาดทิ้งจากหัวใจเราไปได้ไหม? ไม่ได้ แขนงไว้ชั่วคราวไง ศีลยาธรรมะพระพุทธเจ้าแล้ว โอ๊ย สบาย สบาย แขนงไว้ชั่วคราว แต่ไม่ทำอะไรมันเลย แต่ถ้าจิตมันสงบแล้วนะ มันฝึกหัดของมัน มันใช้ของมัน ถ้ามันจับต้องได้ พอมันจับต้องได้มันจับต้องได้ ถ้ามันมีกำลังพอมันจะทรงตัวไว้ได้ ทรงตัวไว้ได้ แยกแยะได้มันจะเป็นไตรลักษณ์ ไตรลักษณ์เพราะอะไร? เพราะสิ่งนี้มันจะแปรปรวนให้เราดู

ไม่ใช่ความคิดของเรา นี่คิดในธรรมแล้ว ธรรมะเป็นธรรมชาติ คิดแล้วก็ปล่อยว่างสบายๆ แต่นี่เราจะพิจารณาใคร่ครวญให้เป็นไตรลักษณ์ ให้เห็นโทษของมัน ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์ควรกำหนด ทุกข์มันเกิดจากอะไร? ทุกข์มันต้องมีที่มาที่ไป ทุกข์มันต้องมีเหตุสิ เวลา

คิดดีทำไมมันคิดดี คิดเป็นบุญกุศล คิดไปทำไมมันให้ความรุ่มเย็นเป็นสุขกับเราล่ะ? เวลามันคิดชั่วคิดร้าย ทำไมมันแผดเผาเราล่ะ?

ถ้ามันแผดเผาเรา นี่ความคิดที่เราควบคุมไม่ได้ แต่ถ้าเราพิจารณาของเรา เวลาปัญญามันเกิดมันมีสัมมาสมาธิรองรับ มันพิจารณาไปมันเป็นไตรลักษณ์ คำว่าเป็นไตรลักษณ์มันแปรปรวนให้ดูใจ มันแปรปรวน ถ้ามันแปรปรวนมันก็เป็นไตรลักษณ์ ไตรลักษณ์คือมันทำลายตัวมันเอง ไตรลักษณ์ ความเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป มันเกิดขึ้น ความคิดมันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ คนที่พิจารณาใหม่ๆ พอมันคิดขึ้นมาแล้วพิจารณาไป ถ้าปล่อยวางๆ จิตเกิดขึ้น ตั้งอยู่ นี่เกิดขึ้นแล้วดับไปโดยที่เราไม่ได้แยกแยะมัน

ฉะนั้น เวลาเกิดขึ้น พอเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไปโดยที่ไม่มีปัญญา โดยปัญญาที่ไม่แยกแยะ โดยปัญญาที่ว่าพิจารณาแล้วกองขะนั้นมันจุดไม่ติด มันเผากองขะนั้นได้ ขะนั้นก็อยู่อย่างนั้น

เวลาหลวงตาท่านพิจารณาสุภะนะ พิจารณาแล้วพิจารณาเล่า ฝึกหัด ฝึกหัดจนสุภะไม่มี ไม่มีเลย ว่างหมดเลย พอว่างนี่บอกว่าไม่เอา อย่างนี้ไม่เอา มันไม่มีเหตุมันไม่มีผล พอมันไม่มีเหตุมันไม่มีผลนะ ท่านจับสุภะคือความสว ความงาม ความที่กิเลสมันชอบมามัดกับจิตไว้ พอจิตมันพิจารณาไปแล้วกิเลสมันร้ายนะ กิเลสมันบังเงา พอพิจารณาสุภะจนหมดแล้วมันก็บอกว่าหมด

นี่มันบอกๆ คือความรู้สึกเราบอก แต่ด้วยสติปัญญา ด้วยอำนาจวาสนาบารมีที่ได้สร้างขึ้นมา ท่านบอกว่าถ้าไม่มีขณะจิต ไม่มีเหตุ ไม่มีผล ไม่มีปัญญาที่รับรู้ว่ามันดับเมื่อไหร่ มันดับเพราะเหตุใด อย่างนี้ไม่เอา พออย่างนี้ไม่เอาท่านก็ไปเอาสุภะ เอาความสว ความงามที่จิตมันชอบมาผูกมัดกับมันไว้ ผูกมัด ๓ วัน ๔ วันมันก็บอกไม่มี ไม่มีนะ พอวันที่ ๓ นะมันกระเพื่อมใจนี้ใจไหนว่าไม่มี ไหนว่าไม่มี

ฉะนั้น เวลาที่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เรามองว่าพิจารณาแล้วมันปล่อยวางๆ ปล่อยวางมันมีเหตุมีผลอะไร? ปล่อยวางกิเลสมันหลอก มันหลอกให้ปล่อยวางไป มันหลอกให้ปล่อยวาง พอหลอกให้ปล่อยวาง นี่เวลาเราทุกข์เรายากนะ อัดตกลมถานุโยคทุกข์ยากมาก เวลาปฏิบัติไปนะ กามสุขัลลิกานุโยคมันก็ชักไปอีกทางหนึ่ง มันก็ชักไปอีกทางหนึ่ง เราเองเราไม่มีปัญญาของ

เราใจ เราเองเราไม่มีความรู้ความจริงเป็นของเราขึ้นมาใจ ถ้ามันไม่รู้จักความจริงขึ้นมา ถ้าคนไม่มีหลักมีเกณฑ์มันก็ไหลไปตามกิเลส กิเลสมันก็ชักนำไป

แต่หลวงตาท่านไม่เอานะ คนที่มีอำนาจวาสนาเป็นแบบนี้ สิ่งใดที่ไม่มีเหตุไม่มีผลเหมือนเรานี่ เราจะมีเงินอยู่ เงินของเราถ้ามันมา มันต้องมาจากหน้าที่การงานของเรา เราต้องทำหน้าที่การงานของเรา เราต้องมีสิ่งที่มันมา เงินมันจะลอยมาจากฟ้า เงินมันลอยมาจากอากาศ ตกมานี่มันเงินจริงเงินปลอมเราก็ไม่รู้หรอก แล้วเงินปล้นมา เงินชิงใครมา เอาไว้นะ เดี่ยวถ้าตำรวจมาจับนะ นี่เลขที่เบงก์เขาจดไว้แล้ว เราจะต้องคิดร่างแหในการทุจริตไปกับเขาเลย เห็นไหม ถ้าไม่มีที่มาที่ไปเขาไม่เอากันหรอก ถ้ามันมีที่มาที่ไป เห็นไหม มันต้องแยกแยะๆ

“เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด เธออย่ามีบุคคลเป็นที่พึ่งเลย”

ถ้าธรรมมันจะเกิดในหัวใจมันเกิดแบบนี้ ถ้ามันมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด เราจึงเห็นจริงขึ้นมา เราไปกลัวสิ่งใด? เรามีที่พึ่งของเรา เรามีเหตุมีผลของเรา ถ้ามมา จะพูดที่ไหน? จะพูดเมื่อไหร่? จะพูดกับใครก็ได้ถ้ามันมีจริง ถ้ามันไม่มีจริงนะมันจามา เงินลอยมาจากฟ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ รื้อสัตว์ขนสัตว์ เห็นไหม

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไปจามา พอจามาที่แรกก็ชัดเจน พอพูดไปพูดมามันก็ไขว่เขว พูดไปพูดมาตัวเองก็งงนะ อ้าว สัญญาของคนนะ ถ้าจำได้ที่แรกมันซาบซึ่งมาก พอเราไปไตร่ตรองดูสิ ใคร่ครวญ ไตร่ตรอง พิจารณา ดู เราจะมีปัญญาบวกเข้าไป มันจะแยกแยะ มันจะลึกซึ้ง มันจะคิดได้มากกว่านั้นไง นี่สัญญาเป็นอย่างนั้น

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเงินลอยมาจากฟ้า ก็บอกว่านี่เงินของเราๆ เขาถามครั้งแรกก็บอกว่าเงินนี้ลอยมาจากฟ้า พอครั้งที่ ๒ นะ เอ๊ะ ใครให้มาก็ไม่รู้ พอครั้งที่ ๓ นะ อ้อ เราไปพูดมาเอง

...มันไปเรื่อย ถ้าสัญญามันเป็นแบบนี้ เพราะ เพราะมันไม่มีธรรมในหัวใจ ถ้ามันมีธรรมในหัวใจนะบอกมาสิ เราทำหน้าที่การงานอะไรมาเราก็รู้ โห้ หาเงินมาเกือบเป็นเกือบตาย กว่าจะได้เงินมาแต่ละบาทแต่ละเฟื้อง มันยากมันง่ายแค่ไหน? เราลงทุนลงแรงทั้งนั้นแหละ แล้วเราทำงานมาเราไม่รู้ว่าเราทำงานหรือ? แล้วเราทำงานมา เราได้ผลตอบแทนมานี่ไม่รู้หรือ? มันต้องรู้ทั้งนั้นแหละ

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าเราพิจารณาไป เห็นใหม่ นี่ว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ก็เลสมันอ้างว่าจะไม่ให้ทำอะไรเลยนะ แต่! แต่มันก็เอาภาพมาเปะไว้ว่าได้ธรรมะไป ก็นั่งสมาธิ ได้ภาวนาอยู่นี่ไง นี่ได้ทำ มันได้ทำที่กิริยาไป แต่มรรคมันไม่เกิด ความเป็นจริงในใจมันไม่มี! ถ้าเป็นความจริงในใจมันมี เห็นใหม่ หลวงตาท่านพูดบ่อย “เวลาเดินจงกรมนะ เดินแต่ว่าเหม่อลอย หمامันเดินดีกว่านี่อีก หمامันมี ๔ ขา มันเดินดีกว่าเราเดินอีก”

นี่เวลาถ้าเราทำแต่กิริยา ถ้าจิตใจมันไม่เป็นไปนะสูนัขมันก็ทำได้ คนอื่นทำดีกว่าเราอีก กิริยานี้มันเป็นแค่กิริยาเฉยๆ ไซ้ใหม่? ทีนี้เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเพื่อเอาหัวใจของเราไว้ ใจ ถ้าเราเอาหัวใจของเราไว้ได้ ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นได้นะ กิริยาที่เดินมันก็กิริยาภายนอก เวลาถ้าปัญญามันหมุนนะ เวลามันหมุนเต็มที่นี้มันเผาขยะเรื่อยๆ ไฟมันจะรุนแรง แล้วมันกำลังจะเผาไหม้ขยะออกไปเรื่อยๆ เราจะได้พื้นที่ใช้สอยมา มันดีใจนะ นี่กลิ้งเหม็นก็จะหมดไปนะ ความที่เป็นสารพิษมันก็จะหมดไป เราจะดีใจมาก พอดีใจมากมันก็จะพอใจ

เดินจงกรมนะ ถ้าเวลาปัญญามันหมุน เดินจงกรมจนตกทางจงกรมไม่รู้ตัว กิริยามันเดินของมันไปโดยสัญชาตญาณ แต่ในหัวใจมันหมุนตัวๆ นี่ปัญญามันหมุน กิริยาอย่างนี้ถ้าคนไม่เคยเป็นก็ไม่รู้ คนไม่เคยภาวนาไม่รู้หรือว่าเวลาปัญญามันเกิดมันเกิดอย่างไร มรรคญาณมันเกิดมันเกิดอย่างไร มัชฌิมาปฏิปทาที่มันเกิดขึ้นในหัวใจมันทำอย่างไร ถ้ามันทำอย่างนี้ เห็นใหม่

“เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด อย่ามีอย่างอื่นเป็นที่พึ่งเลย”

ถ้ามีคุณธรรมอย่างนี้ขึ้นมาในใจมันก็มั่นคง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ พวกเราสาวก สาวกะ ต้องได้ยินได้ฟัง แม้แต่หลวงปู่มันท่านสร้างโพธิสัตว์โพธิญาณของท่านมา ท่านยังสละทิ้ง แล้วเวลาท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาะ ท่านต้องตรวจสอบกับเจ้าคุณอุบาลี มาจำพรรษาที่วัดบรมาฯ เพื่อมาตรวจสอบ นี่เอาความจริง แล้วพวกเราจะซุบมือเปิบ มั่งง่าย อยากได้ อยากได้โดยที่มันไม่เป็นความจริง ถ้ามันอยากได้โดยไม่เป็นความจริงนะ มันทำลายโอกาสเราทั้งนั้นแหละ

เราทำของเราดี ทำตามข้อเท็จจริงให้มันเป็นจริงขึ้นมา ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมาะ ใครจะโต้แย้งล่ะ? บัจฉิตัง สันทิฏฐิโกในหัวใจใครจะโต้แย้ง ใครจะโต้แย้งขนาดไหนมันก็เรื่องของสัตว์โลก สัตว์โลกหมายความว่าตามีคอบอด ในเมื่อสัตว์โลกมันคิดได้แต่เรื่องโลกๆ คิดได้แต่เรื่องวิทยาศาสตร์ คิดได้แต่เรื่องทฤษฎี คิดได้แต่เรื่องโวหาร โวหารคำคมเท่านั้นแหละ แต่ถ้ามัน

เป็นจริงในหัวใจนะ นี่มันจะตื่นเต็นไปกับสิ่งใด ให้ถามมาถ้าตอบได้ ถ้าคนที่ไม่มีความเชื่อ เขาไม่รู้จริงของเขา แต่พูดออกไปแล้วลืมนึกให้ควายฟัง เขาไม่พูดหรอก เพราะพูดอย่างไรเราก็รู้ขึ้นมาไม่ได้ ของสิ่งนี้มันต้องปฏิบัติรู้ มันต้องมีสังฆกรรมมันถึงรู้ แต่ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ เราก็ศึกษามาเพื่อเป็นแนวทาง แต่ให้ฟังแล้วรู้ เป็นไปไม่ได้หรอก

ฉะนั้น ครูบาอาจารย์ท่านมีอำนาจวาสนา ท่านถึงมีอุบาย มีวิธีการของท่าน เพื่อจะทำให้เราให้เห็นข้อเท็จจริงขึ้นมา ให้เห็นแก่คุณค่าของชีวิตนะ ทุกคนต้องตายไปหมด แล้วจะตายไปพร้อมกับหีบของ หีบฉวย หลวงตาท่านบอกว่า

“ธรรมะนี้เหมือนห้างสรรพสินค้า ใครเข้าไปในห้างสรรพสินค้านี้จะหีบฉวยซื้อของสิ่งใดติดมือมา ในห้างสรรพสินค้านี้มีทรัพย์สมบัติมหาศาล”

ชีวิตเราเกิดมาในพุทธศาสนา เราได้เข้ามาหนึ่งรอบ คือหนึ่งชีวิต แล้วตายไปออกจากห้างสรรพสินค้านั้นไป เราจะมีสิ่งใดติดมือเราไป เราจะมีสิ่งใดติดมือเราไป สิ่งที่เราแสวงหากับโลกนี้ต้องวางไว้ที่นี่ ต้องวางไว้ที่นี่ สมบัติสาธารณะ สมบัติของโลกไม่ใช่สมบัติของเรา ถ้าสมบัติของเรา ศีล สมาธิ ปัญญา ที่มันรู้ขึ้นมาเห็นขึ้นมา นั่นสมบัติของเราจะไปกับเรา แล้วเกิดมรรคเกิดผลมันก็จะเป็ผลของเรา

นี่ฟังธรรม สวาก สวากะ ฟังธรรม ฟังเพื่อตั้งสติ ฟังเพื่อเตือนหัวใจให้มันขวนขวาย ให้มีหลักมีเกณฑ์ อย่าให้มันเป็นเหยื่อ! เอวัง